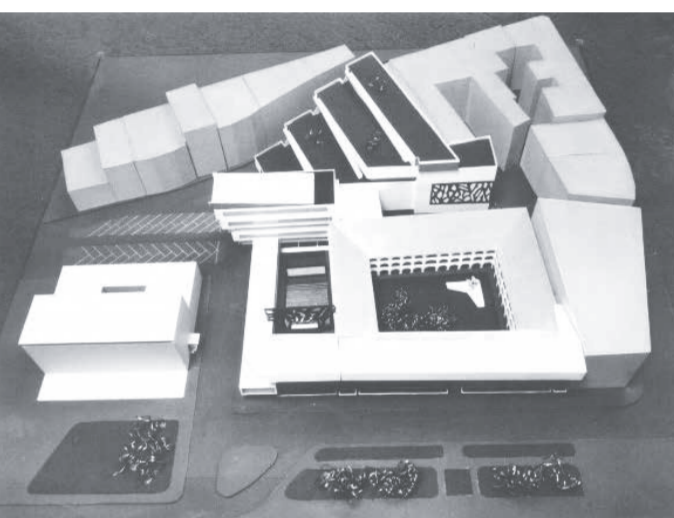
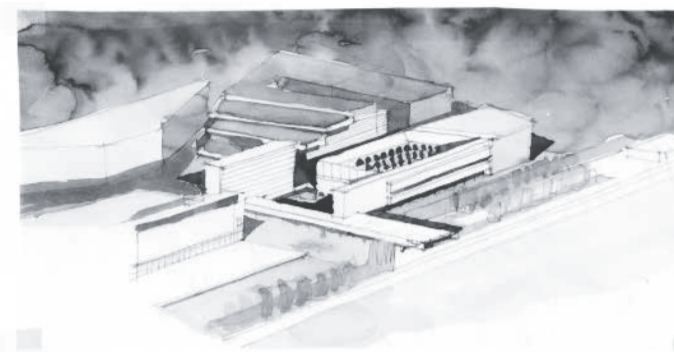
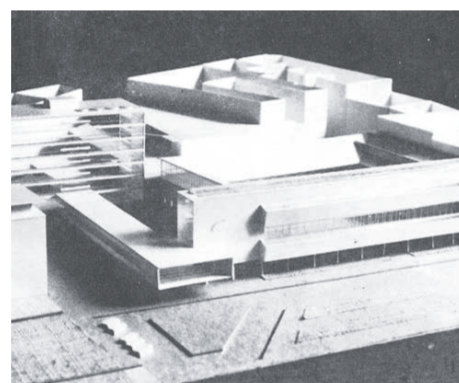
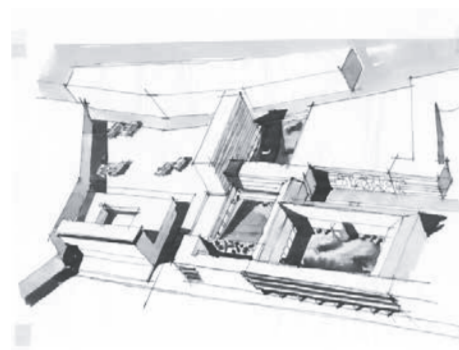

ILLFA 4

Areál SNG v Bratislave v autorových skiciach a modeloch

Premostenie SNG a konštrukcia Premostenia SNG

Vysoká škola poľnohospodárska v Nitre

fotky z výstavy

Budova Uniga, dnes Sociálna poisťovňa

VLADIMÍR DEDEČEK – VÝSTAVA A OCENENIE DIELA

Architektúra Vladimíra Dedečka desaťročia vyvolávala vo verejnosti prinajmenšom rozporuplné reakcie a bola predmetom rôznych diskusií. Dodnes existujú na domácej scéne medzi architektmi i laikmi kritici a odporcovia jeho diela. Väčšina odborníkov hovorí však dnes o nepopierateľnej kvalite architektúry v európskom kontexte. Autor dostavby areálu Slovenskej národnej galérie v Bratislave, známeho Premostenia SNG, Slovenského národného archívu, Areálu Incheby, Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre, Vysokoškolských internátov v Mlynskej doline, budovy Uniga na Záhradníckej ulici v Bratislave (Dnes Sociálna poisťovňa) a množstva ďalších, je považovaný za jedného z najvýznamnejších architektov modernej architektúry 2. polovice 20. storočia na Slovensku. Architektonické dielo Vladimíra Dedečka v roku 2015 ocenila architektonická obec Cenou Emila Belluša. Cenu, ktorá nesie meno jedného zo zakladateľov modernej slovenskej architektúry, udelil Dedečkovi za celoživotné dielo Spolok architektov Slovenska (SAS). Výročné ceny Spolku architektov Slovenska 2015 slávnostne vyhlásili v stredu 25. novembra o 18:00 v bratislavskej Redute, sa stal nositeľom Ceny Emila Belluša 2015.

Ešte v predvečer tejto slávnostnej chvíle bola vo foyeri Fakulty architektúry 23. novembra 2015 otvorená za účasti autora výstava architektonického diela Vladimíra Dedečka. Výstavu zorganizoval Spolok architektov Slovenska s Fondom výtvarných umení, Fakultou architektúry STU a Slovenskou národnou galériou. Výstavu koncepčne a kurátorsky zastrešili architekti Pavel Paňák a Martin Kusý, osobnosti slovenskej architektúry, ktorí pôsobia aj ako pedagógovia na FA STU. Sympatická expozícia predstavila autorovo architektonické dielo dokumentačne a fotograficky vo dvoch drevených blokoch. Horizontálny blok bol zložený z v pravidelnom rytme zoradených rysovacích stolov so skicami a projektovou do-

kumentáciou autora a vertikálny blok s vnútorným átriom resp. „kinečkom“ a zelenými Tuličkami a možnosťou posedieť si a pozrieť slučku premietaných fotografií, či prípadne vystavené študentské portfóliá s fotografiami vybraných Dedečkových diel. Na nafotenie diel Dedečkovej architektúry boli oslovení študenti, resp. autori od nižších ročníkov až po absolventov fakulty, ktorí sa niekedy zúčastnili fotografickej výstavy FOTO EXPO organizovanej na fakulte periodicky. Boli to: Vladimír Ondrejovič, Alexander Kupko, Soňa Veselovská, Martin Oravec, Roman Oravec, Denisa Kyselíková, Katarína Farkašová, a Július Roštáš.

Počas výstavy sa 1. decembra 2015 uskutočnila aj prednáška Martina Kusého a Pavla Paňáka, ktorí sú autormi rekonštrukcie kontroverznej Dedečkovej Slovenskej národnej galérie.

Architektúra a osobnosť Vladimíra Dedečka dostala zadostučinenia aj v novom roku 2016. Prezident Slovenskej republiky, jeho excelencia Andrej Kiska udelil 7. januára 2016 Vladimírovi Dedečkovi Pribinov kríž II. triedy za dlhoročné mimoriadne zásluhy o kultúrny rozvoj Slovenskej republiky v oblasti architektúry.

—red,
Foto z výstavy: ID—

VÝSTAVA	Vladimír Dedeček – výstava a ocenenie diela	2–3
VÝSTAVA	O prvej generácii architektiek na Slovensku	4
VÝSTAVA	Kubinských ARCH/ANJEL	5
FAKULTA	Spolupráca FA a BAS	6
FAKULTA	Pavel Gregor – Profesor roka 2015	7

O PRVEJ GENERÁCIÍ ARCHITEKTIK NA SLOVENSKU

Napriek rastúcemu počtu absolventiek architektúry s autorstvom na kvalitatívnej oveňovanej architektúre v súčasnosti, žien v slovenskej architektúre s úspešným uplatnením v projekcii nebolo v minulom storočí veľa a ich emancipačný proces mal svoje zložité podmienky a pozvoľný vývoj. Prvá škola architektúry bola v Bratislave otvorená v roku 1946, a tak prvé absolventky architektúry nastúpili do praxe v polovici 20. storočia. V nasledujúcich desaťročiach bol pomer medzi absolventkami a absolventkami nevyrovnaný.

Od 8. decembra 2015 do 15. januára 2016 bola vo foyeri na Fakulte architektúry STU inštalovaná výstava s názvom **Emancipované: prvá generácia architektiek na Slovensku**, ktorá približuje pôsobenie a tvorbu žien v slovenskej architektúre minulého storočia. Autorka a kurátorka výstavy bola Henrieta Moravčíková, autormi výtvarného riešenia boli Laura Pastoreková a Martin Zaiček. Výnimočné architektky a ich pôsobivé diela priblížili verejnosti veľkoplošné snímky známej fotografky Olji Triáška Stefanovičovej. Historický materiál, dobové fotografie a výkresové dokumentácia, zase ilustrujú obdobie, keď sa tieto dámy nachádzali na vrchole tvorivej dráhy. Výstavu podporili: Ministerstvo kultúry SR, Fakulta architektúry STU, Oddelenie architektúry ÚSTARCH SAV

Henrieta Moravčíková píše: „Architektky začínali svoju kariéru v socialistickej projekcii v čisto mužských kolektívoch... V architektonickej profesii sa začali emancipovať na prelome päťdesiatych a šesťdesiatych rokov minulého storočia, v období, keď na Slovensku prebiehalo niekoľko významných spoločenských procesov. Išlo jednak o mierne oneskorenú modernizáciu a industrializáciu, emancipáciu československej politickej scény vo vzťahu k sovietskej moci, ale aj o zavŕšenie národnej emancipácie Slovákov. Všetky spomínané procesy sa pritom premietli aj do zvýšenej stavebnej produkcie. Rozmach výstavby si vynútil rozširovanie štátnych projektových ústavov a ich postupnú špecializáciu. Práve zvýšená objednávka v oblasti stavebníctva otvorila možnosti na uplatnenie sa v projekcii aj začínajúcim architektkám... Očakávalo sa, že architektky môžu nanajvýš prispieť v oblasti estetiky či typológie ale rozhodne nie technologicko alebo konštrukčnou inováciou. Na stavbe žena tiež musela dokazovať, že existujú v konkurencii s mužmi. Napriek tomu sa niektorým architektkám podarilo presadiť, navrhnuť a realizovať významné verejné budovy, dokonca za svoje

Mária Krukovská

diela získať aj najvyššie profesionálne ocenenia.“ Štefánia Krumlová, Mária Krukovská, Milica Marcinková, Viera Mecková, Olga Ondreičková a Lýdia Titlová – to sú mená šiestich architektiek, ktoré ako prvé pôsobili na slovenskej architektonickej scéne. Henrieta Moravčíková hovorí, že úspešná kariéra architektiek do veľkej miery závisela od podpory ich mužských kolegov. Ženy architektky delí do dvoch kategórií, kde v prvej tvorili v tandeme s mužskými kolegami: Štefánia Krumlová a Ľudovít Jendreják, Lýdia Titlová a Lumír Lýsek. V druhej menšinovej kategórii boli ženy, ktorým sa podarilo presadiť samostatne, keď viedli skupiny a navrhovali a realizovali verejné budovy. To boli: Viera Mecková, Milica Marcinková a Olga Ondreičková. Prostredníctvom reflexie osobností šiestich vybraných architektiek a ich diela predostiera Henrieta Moravčíková obraz o spoločenskej situácii, pracovných možnostiach a tvorbe prvých architektiek na Slovensku.

– podľa TS red. upr., foto: Laura Pastoreková –

Zľava Štefánia Krumlová, Milica Marcinková, Mária Krukovská, Lýdia Titlová, Olga Ondreičková

Lýdia Titlová

Štefánia Krumlová

Milica Marcinková

Olga Ondreičková

Viera Mecková

KUBINSKÝCH ARCH/ANJEL

V predvianočnom čase Na prelome rokov 2015/2016 sa v priestoroch klubu Archanjel CaffèBar v Banskej Štiavnici uskutočnila výstava – digitálna inštalácia manželov Moniky a Bohuša Kubinských. Projekt s príliehavým názvom **ARCH/ANJEL** prepája poetiku autorskej tvorby s najšúčasnejšími technológiami rozšírenej reality. Projekt nadväzuje na staršiu výtvarnú intervenciu, pri ktorej maliarka Monika Kubinská vytvorila nenápadnú kresbu s motívom anjelskej bytosti priamo na stene klubu Archanjel CaffèBar. Architektonický priestor klubu Archanjel CaffèBar bol doplnený diskretnou inštaláciou prítomnou výlučne vo virtuálnom prostredí. Sochársky stvárnené figúry anjelov sa étericky vznášali v priestore a o ich zviditeľnenie sa postaral špeciálne vytvorený digitálny program formátu AR (augmented reality – rozšírená realita), inštalovaný ako aplikácia v tablete. Nenápadným, no napriek tomu fascinujúcim spôsobom sprítomňujú autori anjelov reprezentujúcich tiež pamäť miesta ako genia loci starobylého mesta Banská Štiavnica. Zviditeľňujú sa tak nehmateľné hodnoty historickej atmosféry, ilustrované pomocou krehkých nehmotných bytostí – anjelov, ktoré sa chvejú a voľne vznášajú nad kozubovou rímsou či pod klenbou priestoru. Maliarka Monika Kubinská a sochár Bohuš Kubinský k projektu **ARCH/ANJEL** pristúpili k projektu ako k autorskému a technologickému experimentu. V spolupráci s fotografom Patrikom Šafkom a programátorom Martinom Jamborom sprítomnili svoje umelecké vízie spôsobom, ktorý zároveň ponúka pútavé podnety nielen pre divákov (nabádaných k zamysleniu sa nad historickými stopami minulosti v architektonickom priestore) ale aj pre architektov a odborníkov pamiatkovej starostlivosti, pretože rozvíja alternatívne – neinvazívne zásahy do historickej stavebnej substancie. Pomocou digitálneho spracovania pamiatkovo hodnotného priestoru a manipulácie jeho vzhľadu vo virtuálnom 3D

– upr. podľa TS k výstave, Foto: Paťo Šafko –

modeli smerom k rozšírenej realite predkladá možný scenár komplexnej slohovej rekonštrukcie pamiatky formou virtuálnej kópie. V kontexte pamiatkovo mimoriadne citlivého prostredia Banskej Štiavnice je takéto narábanie s metodikou ochrany a obnovy architektonického dedičstva niečo mimoriadne. Samotná digitálna aplikácia formátu AR sa dá stiahnuť aj individuálne do vlastného mobilného zariadenia (tabletu alebo smartfónu), čím sa jednak prehľbuje osobná väzba medzi umeleckým dielom a divákom, a jednak umožňuje pokračovanie výstavy aj po jej skončení ako trvalá „site-specific“ inštalácia vo virtuálnom priestore. Umelecké dielo manželov Moniky a Bohuša Kubinských – zrozumiteľnou formou sprístupňuje súčasné formy výtvarného umenia vo verejnom priestore a otvára možnosti syntézy umeleckých prejavov, vyspelých digitálnych technológií a architektonickej tvorby do jednotného celku.

SPOLUPRÁCA FA A BAS

Počas letných mesiacov získala Fakulta architektúry STU v Bratislave finančnú podporu zo Štipendijných programov EHP Slovensko na desaťmesačný projekt inštitucionálnej spolupráce s názvom „Experimental Wooden Climatic Chamber“ s Bergen architecture School (BAS) v Nórsku. Táto spolupráca bola dohodnutá počas prípravnej návštevy v Bergene ešte v apríli 2015. Projekt by mal byť ukončený v júni 2016. Jedným z hlavných cieľov projektu je vytvorenie drevenej architektonickej štruktúry s ubytovacou jednotkou (pozorovateľne), určenej na pozorovanie vtáctva a okolitej prírody na brehu Dunaja

v blízkom okolí Bratislavy. Na projekte sa budú v návrhovej aj realizačnej fáze podieľať študenti aj pedagógovia z oboch škôl architektúry. Projekt by mal okrem posilnenia tvorivých, technických a sociálnych zručností študentov pomôcť aj k vytvoreniu ďalšieho bodu na podporu rozvoja eko-turizmu v okolí Bratislavy.

Prvé stretnutie sa uskutočnilo formou intenzívneho sústredenia a workshopu v dňoch 4.–11. novembra 2015 za účasti 24 študentov a siedmich pedagógov z oboch partnerských inštitúcií. Jeho hlavným cieľom bolo vybrať vhodnú lokalitu na postavenie budúcej pozorovateľne, vytvoriť koncept budúcej pozorovateľne a tiež vytvoriť funkčné pracovné skupiny zložené z nórskejších a slovenských študentov. Počas tohto stretnutia sa v priestoroch Fakulty architektúry v Bratislave konali prezentácie oboch zúčastnených strán. Študenti a pedagógovia zo slovenskej strany prezentovali svoje názorné projekty a rešerše týkajúce sa spoločného projektu. Zaujali najmä intervencie v Starej tržnici. Nórska strana prezentovala projekt „Tubakuba“, ktorý bol súčasťou programu „Climatic chamber“ (Klimatická bunka). Koncept tejto prezentovanej klimatickej bunky bol inšpiráciou pre spoločný projekt pozorovateľne prírody.

Počas siedmich intenzívnych dní sa riešitelia projektu zúčastnili na exkurzii v rakúskom chránenom vtáčom území Seewinkel pri Neusiedler See, ktorú organizovala ekoturistická agentúra watching.sk, ktorá sa zaoberá pozorovaním prírody. V rámci exkurzie si študenti vyskúšali možnosť pozorovať vtáctvo z rôznych typov realizovaných pozorovateľní v Rakúsku. Súčasťou bola tiež prezentácia profesionálneho fotografa prírody o konceptoch vhodných pre pozorovanie vodného vtáctva. V rámci exkurzie boli navštívené aj perspektívne vhodné miesta pre pozorovateľňu v Hrubom Šúre na Malom Dunaji a v Hamuliakove – Hrušovskej zdrži, ktorá je súčasťou vodného diela Gabčíkovo a je tiež chráneným vtáčím územím. Tvorivá časť workshopu sa neskôr konala v Ekocentre občianskeho združenia ArTUR v Hrubom Šúre, kde študenti pracovali v zmiešaných medzinárodných skupinách a pripravili aj prvé koncepty architektúry pozorovateľne. Súčasťou sústredenia boli aj prednášky o udržateľnom staviteľstve od Zuzany Kierulfovej z OZ ArTUR, prednáška a konzultácie talianskeho neuroergonóma Jadera Tolju, ktorý sa dlhodoobo venuje výskumu vzťahu priestoru a človeka a Radovana Tiňa z FCHPT STUBA o vlastnostiach dreva, predovšetkým o jeho správaní sa vo vlhkom prostredí.

Prezentácia Tormada Amundsena z ateliéru BIOTOP o architektúre pre pozorovanie vtáctva

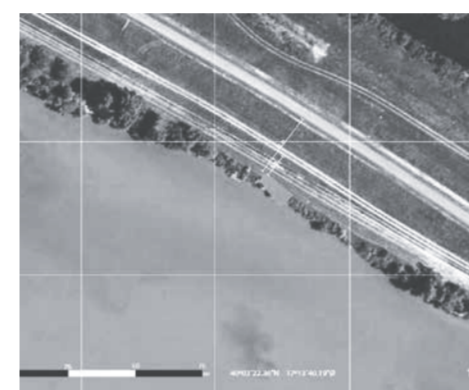
vytvorených počas prvého workshopu a prezentovali zámyery svojich návrhov. Počas 3. dňa workshopu sa uskutočnila prezentácia architekta zo štúdia BIOTOPE, Tormada Amundsena, ktorý sa venuje profesionálnemu navrhovaniu pozorovateľní vtáctva po celom svete. Študenti po 3 dňoch intenzívnej práce prezentovali svojich 5 alternatívnych stvárnení pozorovateľne. Pán architekt Amundsen sa tiež zúčastnil, spolu s pedagógmi oboch škôl, kritiky a výberu projektu, v ktorom sa pokračovalo až do skončenia sústredenia.

Ako najvhodnejšie riešenie pre pozorovanie vtáctva na Hrušovskej zdrži bolo vybrané drevené zvlnenej terasovej štruktúry, ktorá bude okrem možnosti pozorovania prírody poskytovať aj ďalšie aktivity pre rodiny s deťmi, peších turistov i cyklistov.

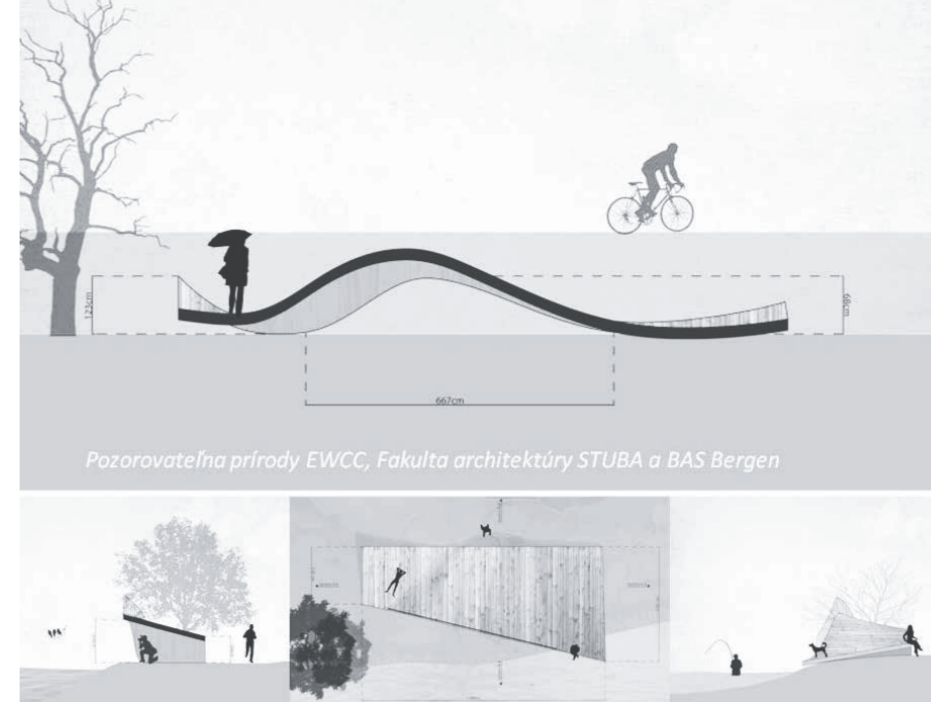
Preorganizované skupiny pokračovali do skončenia workshopu v témach, ktoré riešili prístup a informačný systém, formovanie štruktúry, konštrukčný princíp aj stvárnenie interiéru. Neodmysliteľnou súčasťou práce boli fyzické modely v mierke. Počas pobytu v Bergene študenti a pedagógovia oboch škôl ešte navštívili študentský projekt „Tubakuba“ – ubytovaciú turistickú bunku nad mestom, ktorá vznikla ako súčasť predošlého projektu „Climatic chamber“. Záverom sústredenia boli prezentácie tematických skupín a spoločná večera. Tiež sa uskutočnilo stretnutie administratívnych pracovníkov oboch inštitúcií. Jeho cieľom bolo informovať o koordinácii prebiehajúceho projektu ako aj výmena skúseností z podobných projektov. Posledný deň bol venovaný exkurzii po okolí a za architektúrou. Projekt bude pokračovať v marci tohto roku realizačným workshopom v Hamuliakove na Hrušovskej zdrži. Dovtedy budú študenti upresňovať formu realizácie a pripravovať dokumenty pre povolenie malej stavby. Tiež bude potrebné nájsť doplňujúce zdroje financovania pre realizáciu projektu.

–Text a foto: Martin Boles, Veronika Kotradynová–

Vybraný návrh pozorovateľne na Dunaji – Hrušovskej zdrži

Výber miesta

Pozorovateľna prírody EWCC, Fakulta architektúry STUBA a BAS Bergen

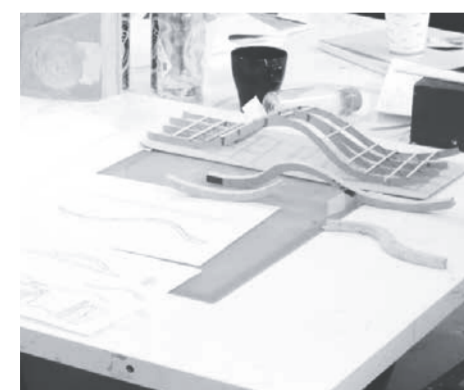

Tubakuba

Ukážka prác ateliéru BIOTOPE

Pracovné modely

Práca v medzinárodných skupinách v ateliéri

Spoločná večera v školskej kuchyni

Prezentácie prác študentov

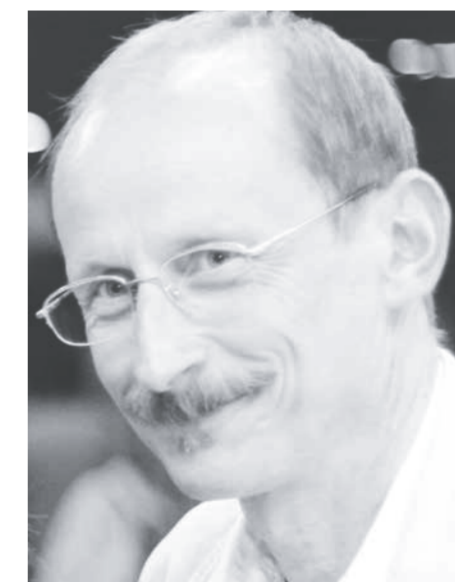
PAVEL GREGOR – PROFESOR ROKA 2015

Ocenenia Profesor roka, Vedec roka a Mladý vedecký pracovník udeľuje rektor STU za výnimočné prínosy v oblasti výskumu, vzdelávania a aktivít v medzinárodných vedeckých organizáciách každoročne. Za rok 2015 rektor STU prof. Ing. Robert Redhammer, PhD. ocenil cenou Profesor roka prof. Ing. Lubomíra Šooša, PhD. zo Strojníckej fakulty, prof. Ing. Lubomíra Čaploviča, PhD. z Materiálovotechnologickej fakulty, prof. Ing. Alojza Kopáčika, PhD. zo Stavebnej fakulty, prof. Ing. Pavla Podhradského, PhD. z Fakulty elektrotechniky a informatiky

a prof. Ing. arch. Pavla Gregora, PhD. z Fakulty architektúry. Profesor Pavel Gregor sa venuje v oblasti výskumu a vzdelávania najmä ochrane a obnove architektonického dedičstva, vrátane novej architektonickej tvorby v historickom prostredí. Je vedúcim vzdelávacieho a vedeckovýskumého centra fakulty v Banskej Štiavnici, ktoré sa zameriava najmä na obnovu architektonického dedičstva. Profesor je aktívne činný aj v medzinárodných vedeckých organizáciách, je autorom viac ako 30 realizovaných architektonických diel a viac ako 25 urbanistických a architektonických štúdií, za ktoré bol ocenený, o. i. aj najvyšším ocenením Slovenskej komory architektov – cenou CE-ZA-R. Cenu Vedec roka STU 2015 získal prof. Ing. Marcel Miglierini, DrSc. z Fakulty elektrotechniky a informatiky a cenu Mladý vedecký pracovník STU 2015 získal Ing. Tomáš Mackuľak, PhD. z Fakulty chemickej a potravinárskej technológie. Ceny boli odovzdané počas vianočného koncertu Vysokoškolského umeleckého súboru v decembri 2015.

–upr. podľa: http://www.stuba.sk/sk/diani-na-stu/prehľad-aktualit/professori-a-vedci-roka.html?page_id=9480–

prof. Pavel Gregor

prof. Pavel Gregor na Jesennej univerzite 2014, 2015 v Banskej Štiavnici

INFORMAČNÉ LISTY FA STU BRATISLAVA

ročník 23, 2015/2016, #4 december

Prvý raz vyšlo ako Informačný bulletin v marci 1992.

VYDÁVA: FA STU, Námestie slobody č. 19, 812 45 Bratislava

ŠÉFREDAKTORKA: Ing. arch. Irena Dorotjaková

KONTAKT: 0918 665 026, 02 / 57276178

E-MAIL: dorotjakova@fa.stuba.sk

DIZAJN/LAYOUT: Lenka Hámošová, MDes.

FOTOGRAFIE: Mgr. art. Matej Kováč,

Ing. arch. Irena Dorotjaková, archív FA STU

ISSN 1337-2475

REGISTRÁCIA MK: EV 2962/09

Za obsah dodaného príspevku zodpovedá autor.

**SLOVENSKÁ TECHNICKÁ
UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA ARCHITEKTÚRY**